

ISIRI

15060

1st. Edition

جمهوری اسلامی ایران

Islamic Republic of Iran

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

Institute of Standards and Industrial Research of Iran

استاندارد ملی ایران

۱۵۰۶۰

چاپ اول

مداخلات پرستاری -

آماده کردن تخت اشغال نشده -

آئین کار

Nursing interventions -

Making an unoccupied bed -

Code of practice

ICS : 11.020

به نام خدا

آشنایی با مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ تنها مرجع رسمی کشور است که وظیفه تعیین، تدوین و نشر استانداردهای ملی (رسمی) ایران را به عهده دارد.

تدوین استاندارد در حوزه های مختلف در کمیسیون های فنی مرکب از کارشناسان مؤسسه* صاحب نظران مراکز و مؤسسات علمی، پژوهشی، تولیدی و اقتصادی آگاه و مرتبط انجام می شود و کوششی همگام با مصالح ملی و با توجه به شرایط تولیدی، فناوری و تجاری است که از مشارکت آگاهانه و منصفانه صاحبان حق و نفع، شامل تولیدکنندگان، مصرف کنندگان، صادرکنندگان و وارد کنندگان، مراکز علمی و تخصصی، نهادها، سازمان های دولتی و غیر دولتی حاصل می شود. پیش نویس استانداردهای ملی ایران برای نظرخواهی به مراجع ذی نفع و اعضای کمیسیون های فنی مربوط ارسال می شود و پس از دریافت نظرها و پیشنهادهای در کمیته ملی مرتبط با آن رشته طرح و در صورت تصویب به عنوان استاندارد ملی (رسمی) ایران چاپ و منتشر می شود.

پیش نویس استانداردهایی که مؤسسات و سازمان های علاقه مند و ذیصلاح نیز با رعایت ضوابط تعیین شده تهیه می کنند در کمیته ملی طرح و بررسی و در صورت تصویب، به عنوان استاندارد ملی ایران چاپ و منتشر می شود. بدین ترتیب، استانداردهایی ملی تلقی می شود که بر اساس مفاد نوشته شده در استاندارد ملی ایران شماره ۵ تدوین و در کمیته ملی استاندارد مربوط که مؤسسه استاندارد تشکیل می دهد به تصویب رسیده باشد.

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران از اعضای اصلی سازمان بین المللی استاندارد (ISO)^۱ کمیسیون بین المللی الکتروتکنیک (IEC)^۲ و سازمان بین المللی اندازه شناسی قانونی (OIML)^۳ است و به عنوان تنها رابط^۴ کمیسیون کدکس غذایی (CAC)^۵ در کشور فعالیت می کند. در تدوین استانداردهای ملی ایران ضمن توجه به شرایط کلی و نیازمندی های خاص کشور، از آخرین پیشرفتهای علمی، فنی و صنعتی جهان و استانداردهای بین المللی بهره گیری می شود.

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران می تواند با رعایت موازین پیش بینی شده در قانون، برای حمایت از مصرف کنندگان، حفظ سلامت و ایمنی فردی و عمومی، حصول اطمینان از کیفیت محصولات و ملاحظات زیست محیطی و اقتصادی، اجرای بعضی از استانداردهای ملی ایران را برای محصولات تولیدی داخل کشور و / یا اقلام وارداتی، با تصویب شورای عالی استاندارد، اجباری نماید. مؤسسه می تواند به منظور حفظ بازارهای بین المللی برای محصولات کشور، اجرای استاندارد کالاهای صادراتی و درجه بندی آن را اجباری نماید. همچنین برای اطمینان بخشیدن به استفاده کنندگان از خدمات سا زمانها و مؤسسات فعال در زمینه مشاوره، آموزش، بازرسی، ممیزی و صدور گواهی سیستم های مدیریت کیفیت و مدیریت زیست محیطی، آزمایشگاه ها و مراکز کالیبراسیون (واسنجی) وسایل سنجش، مؤسسه استاندارد این گونه سازمان ها و مؤسسات را بر اساس ضوابط نظام تأیید صلاحیت ایران ارزیابی می کند و در صورت احراز شرایط لازم، گواهینامه تأیید صلاحیت به آن ها اعطا و بر عملکرد آنها نظارت می کند. ترویج دستگاه بین المللی یکاها، کالیبراسیون (واسنجی) وسایل سنجش، تعیین عیار فلزات گرانبها و انجام تحقیقات کاربردی برای ارتقای سطح استانداردهای ملی ایران از دیگر وظایف این مؤسسه است.

* مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

- 1- International organization for Standardization
- 2 - International Electro technical Commission
- 3- International Organization for Legal Metrology (Organization International de Metrology Legal)
- 4 - Contact point
- 5 - Codex Alimentarius Commission

کمیسیون فنی تدوین استاندارد

« مداخلات پرستاری - آماده کردن تخت اشغال نشده - آئین کار »

رئیس :

رئیس کل سازمان نظام پرستاری کشور

میرزابیگی ، غضنفر

(کارشناس ارشد کارافرینی)

دبیر :

معاون فنی سازمان نظام پرستاری کشور

سالمی ، صدیقه

(کارشناس ارشد آموزش پرستاری)

هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران

اعضاء: (اسامی به ترتیب حروف الفبا)

عضو هیات مدیره نظام پرستاری تهران

ایرانی ، طاهره السادات

(کارشناس ارشد پرستاری)

کارشناس معاونت فنی سازمان نظام پرستاری کشور

پروین ، لیلی

(کارشناس ارشد پرستاری داخلی - جراحی)

هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران

جعفر جلال ، عزت

(کارشناس ارشد پرستاری)

هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران

جولائی ، سودابه

(دکترای پرستاری)

کارشناس معاونت فنی سازمان نظام پرستاری کشور

رضوی ، مریم

(کارشناس پرستاری)

مدیر پرستاری بیمارستان ولیعصر

درویش ، مجید

(کارشناس پرستاری)

مسئول آموزش پرستاری اداره کل درمان مستقیم

شریف زاده ، سعیده

(کارشناس ارشد پرستاری)

سازمان تامین اجتماعی

کارشناس معاونت فنی سازمان نظام پرستاری کشور

مصطفوی ، اشرف

(کارشناس ارشد پرستاری)

پیش گفتار

استاندارد " مداخلات پرستاری - آماده کردن تخت اشغال نشده - آئین کار " که پیش نویس آن در کمیسیون های مربوط به موجب بند ۵ ماده ۳ قانون سازمان نظام پرستاری مصوب ۸۱/۹/۱۱ مجلس شورای اسلامی توسط سازمان نظام پرستاری تهیه و تدوین شده و در چهل و یکمین اجلاس کمیته ملی استاندارد خدمات مورخ ۸۹/۱۱/۱۲ مورد تصویب قرار گرفته است، اینک به استناد بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱، به عنوان استاندارد ملی ایران منتشر می شود.

برای حفظ همگامی و هماهنگی با تحولات و پیشرفت های ملی و جهانی در زمینه صنایع، علوم و خدمات، استانداردهای ملی ایران در مواقع لزوم تجدید نظر خواهد شد و هر پیشنهادی که برای اصلاح و تکمیل این استانداردها ارائه شود، هنگام تجدید نظر در کمیسیون فنی مربوط مورد توجه قرار خواهد گرفت. بنابراین، باید همواره از آخرین تجدیدنظر استانداردهای ملی استفاده کرد.

منابع و مآخذی که برای تهیه این استاندارد مورد استفاده قرار گرفته به شرح زیر است:

-بلک وهوکس. پرستاری داخلی و جراحی. ترجمه اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی ۱۳۸۵. تهران جامعه نگر، سالمی.

-سازمان نظام پرستاری. استاندارد های خدمات پرستاری. تهران. ۱۳۸۵.

-Smeltzer, Suzanne C. Hinkle, Janice L. Brunner and Suddarth *Textbook of Medical -Surgical Nursing*. 11th Edition, Philadelphia: Lippincott Co., 2010

-Jadith schilling. *Nursing Procedures*. Fifth Edition. 2009

-Karen, Holland. *Mini Encyclopaedia of nursing*. 2005

مداخلات پرستاری - آماده کردن تخت اشغال نشده - آئین کار

۱ هدف و دامنه کاربرد

هدف از تدوین این استاندارد، شناسایی و اجرای اصول کلی مداخلات پرستاری در آماده کردن تخت اشغال نشده به منظور ایجاد محیط آماده برای پذیرش مددجو / بیمار در هر زمان و موارد اضطراری، ایجاد وضعیت تمیز همراه با آسایش برای مددجو و نمایش طرح گام به گام این خدمت جهت بهبود کیفیت کار، پیشگیری از خطاهای احتمالی و همچنین امکان اجرای یکسان خدمات می باشد.

این استاندارد برای موارد زیر کاربرد دارد:

- الف - در کلیه بخش های بیمارستانی برای ارائه مراقبت های پرستاری یکسان و روشن.
- ب - در مراجع قضائی به منظور سندی قیاسی برای بررسی کیفیت اقدامات انجام شده.

۲ مراجع الزامی

مدارک الزامی زیر حاوی مقرراتی است که در متن این استاندارد ملی ایران به آنها ارجاع داده شده است. بدین ترتیب آن مقررات جزئی از این استاندارد محسوب می شود.

در صورتی که به مدرکی با ذکر تاریخ انتشار ارجاع داده شده باشد، اصلاحیه ها و تجدید نظرهای بعدی آن مورد نظر این استاندارد ملی ایران نیست. در مورد مدارکی که بدون ذکر تاریخ انتشار به آنها ارجاع داده شده است، همواره آخرین تجدید نظر و اصلاحیه های بعدی آن مورد نظر است.

استفاده از مراجع زیر برای کاربرد استاندارد الزامی است:

۱-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۰۹، مداخلات پرستاری - شستن دست ها - آیین کار

۲-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۱۴، مداخلات پرستاری - پوشیدن و خارج کردن دستکش های یک بار مصرف - آیین کار

۳-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۱۸، مداخلات پرستاری - راهبرد و مدیریت تفکیک مواد و وسایل استفاده شده بیمارستانی بر اساس نوع آلودگی - آیین کار

۳ اصطلاحات و تعاریف

در این استاندارد، اصطلاحات و تعاریف زیر به کار می رود:

۱-۳

پرستار

فردی که موفق به کسب دانشنامه کارشناسی در رشته پرستاری گردیده است.

۲-۳

بهبیار

فردی دارای دیپلم بهیاری که تحت نظارت کلی در یک واحد بهداشتی و درمانی در فعالیت های پرستاری همکاری داشته و همچنین ممکن است در زایمان های طبیعی زنان باردار کمک نموده و از مادران ونوزادان مراقبت نمایند .

۳-۳

کمک پرستار

فردی دیپلمه که طی یک دوره آموزشی مرتبط ، آموزش های لازم در زمینه انجام اموری از قبیل اجرای دستورات بهداشتی و درمانی و کمک به پرستاران و بهیاران را فرا گرفته و تحت نظارت کلی این خدمات را در بیمارستان جهت مددجویان / بیماران ارائه می دهد .

۴-۳

مددجو / بیمار

شخصی که برای دریافت خدمات درمانی به یکی از مراکز بهداشتی / درمانی مراجعه می کند .

۵-۳

ترالی

میز کوچکی است که انواع مختلفی دارد و برای حمل دارو یا پانسمان ، ملحفه و لباس یا وسایل دیگر از آن استفاده می شود .

شکل ۱ - ترالی

۶-۳

دستکش یکبار مصرف

این دستکش ها از انواع دستکش های طبی می باشند که تمیز بوده ، نه استریل و در ایران رایج ترین نوع مصرفی آن از جنس پلی اتیلن می باشد .

۷-۳

دروشیت

ملحفه ایی است که برای خشک نگه داشتن تشک و ملحفه ی زیری استفاده می شود و از ملحفه ی بالایی یا پایینی تخت کوچک تر است و به طور معمول وسط ملحفه ی پایینی قرار می گیرد . دروشیت همچنین برای انتقال بیمار از تختی به تخت دیگر و یا چرخاندن بیمار در تخت استفاده می شود .

شکل ۲ - دروشیت

۸-۳

میکروارگانسیم

موجودات زنده کوچک که به صورت تک سلولی یا جمعی زندگی می کنند . این موجودات شامل باکتری ها ، ویروس ها ، قارچ ها و دیگر موارد هستند .

۹-۳

بین

وسیله ای دارای چارچوب فلزی و درب و پدال پایی جهت باز و بسته کردن درب آن بدون استفاده از دست می باشد . بر حسب نوع وسیله ای که در آن قرار می گیرد کیسه مخصوص در فضای داخل آن تعبیه می شود . به عنوان مثال برای قرار دادن ملافه های خونی (عفونی) باید از کیسه زرد استفاده کرد . این وسیله از انتقال عفونت جلوگیری کرده و حمل و نقل ملافه ها و لباس های آلوده را به رختشویخانه آسان و ایمن می سازد .

شکل ۳ - بین

۴ اهداف مداخله ای

۱-۴ ایجاد محیط آماده برای پذیرش مددجو در هر زمان .

۲-۴ آمادگی جهت موارد اضطراری .

۳-۴ ایجاد وضعیت تمیز همراه با آسایش برای مددجو .

۵ وسائل مورد نیاز

۱-۵ دو عدد ملحفه .

۵-۲ رو بالشی .

۵-۳ رو تختی .

۵-۴ دستکش یکبار مصرف یا لاتکس .

۵-۵ بین .

۵-۶ ترالی .

۶ روش انجام کار

۶-۱ شستشوی دست ها مطابق با استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۰۹.

۶-۲ پوشیدن دستکش یکبار مصرف مطابق با استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۱۴.

۶-۳ آماده کردن وسائل و انتقال آن ها کنار تخت مورد نظر .

یادآوری - در صورتی که مددجو / بیمار تخت را اشغال کرده است ، فرایند کار به وی توضیح داده شده و برای نشستن روی صندلی به مددجو / بیمار کمک شود .

۶-۴ دور کردن کلیه وسایل و مبلمان از کنار تخت به منظور ایجاد محیط وسیع .

۶-۵ پائین آوردن سر تخت برای دسترسی راحت به تشک و ایجاد راحتی در ثابت کردن ملحفه ها و بالا بردن خود تخت در حد لازم جهت انجام راحت کار .

۶-۶ انجام احتیاط لازم هنگام جمع آوری ملحفه ها بدین منظور که از لوازم شخصی مددجو / بیمار داخل ملحفه و روی تشک نیفتاده باشد .

۶-۷ خارج کردن روکش بالش و قرار دادن داخل کیسه رختشویخانه (بین) .

۶-۸ قرار دادن بالش در فضای مناسب کنار تخت .

۶-۹ بالا آوردن آرام کناره های تشک و شل کردن لبه های ملحفه روی تخت .

۶-۱۰ اگر ملحفه رو انداز دوباره استفاده می شود ، بالای آن روی قسمت پایین تا شود سپس پس از چهار تا کردن روی صندلی قرار گیرد .

۶-۱۱ تا کردن آرام دروشیت و قرار دادن آن داخل بین یا روی صندلی .

۶-۱۲ به منظور جلوگیری از انتشار میکروارگانیسمها خودداری از تکان دادن ملحفه ها یا ریختن آن ها روی زمین یا چسباندن آن به لباس مراقب .

۶-۱۳ جمع کردن ملحفه های کثیف و قرار دادن آن ها در کیسه بین .

هشدار - در صورتی که ملحفه به خون یا ترشحات بدن مددجو / بیمار آلوده شده باشد ، عفونی محسوب شده و جهت انتقال داخل کیسه زرد با برچسب عفونی قرار داده شود و سپس به رختشویخانه مطابق با استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۱۸ فرستاده شود .

۶-۱۴ اگر تشک پایین آمده است بالا کشیدن آن از طریق گرفتن سر تشک .

۶-۱۵ به منظور استفاده از ملحفه تمیز اقدامات زیر انجام شود :

۶-۱۵-۱ قرار دادن ملحفه زیر در وسط تشک .

۶-۱۵-۲ باز کردن قسمت بالا و پایین آن از نزدیک ترین سمت به مراقب .

۶-۱۵-۳ به منظور صاف قرار گرفتن ملحفه ، ابتدا انتهای ملحفه به انتهای تشک ثابت شود و سپس قسمت بالای ملحفه از ناحیه سر تخت به آرامی زیرتشک برده شود .

۶-۱۵-۴ به منظور صاف کردن لبه‌ها ، ابتدا سر ملحفه را تو گذاشته و سپس قسمت اضافی در زاویه راست پایین آورده شده و زیر تشک برده می شود .

۶-۱۵-۵ بعد از درست کردن بالا و پایین یک طرف در صورت نیاز دروشیت در فاصله حدود ۳۸ سانتی متر از بالای تخت پهن شود طوری که در وسط تخت قرار گیرد . سپس لبه‌های دروشیت زیر تشک ثابت می شود .

۶-۱۵-۶ تکرار همین مراحل برای سمت دیگر .

۶-۱۵-۷ به منظور پهن کردن ملحفه روانداز ، روانداز در وسط تخت قرار داده شود در حالی که سمت درز آن در مقابل دید قرار می گیرد . قسمتی از بالای ملحفه اضافه نگه داشته شود ، رو تختی پهن شده و قسمت بالای ملحفه روی روتختی برگردانیده می شود . پایین ملحفه به نحو مناسب به زیر تشک برده و ثابت می شود .

۷ شرایط انجام کار

۷-۱ دقت و صحت در انجام کار .

۷-۲ رعایت نکات بهداشتی و کنترل عفونت .

۷-۳ رعایت اصول مراقبت از خود .

۸ شرایط ارائه دهنده خدمت

این فرایند کار توسط پرستار ، بهیار و کمک پرستار و در کلیه بخش ها در صورت نیاز برای مددجو / بیمار انجام می گیرد .

پیوست الف

(الزامی)

حقوق مددجو / بیمار

الف-۱ مددجو / بیمار حق دارد در اسرع وقت درمان و مراقبت مطلوب ، مؤثر و همراه با احترام کامل را بدون توجه به عوامل نژادی فرهنگی و مذهبی از گروه درمان انتظار داشته باشد .

الف-۲ مددجو / بیمار حق دارد محل بستری ، پزشک ، پرستار و سایر اعضای گروه معالج را در صورت تمایل بشناسد .

الف-۳ مددجو / بیمار حق دارد در خصوص مراحل تشخیص ، درمان و سیر پیشرفت بیماری خود اطلاعات ضروری را شخصاً و یا در صورت تمایل از طریق یکی از وابستگان از پزشک معالج درخواست نماید به طوری که در فوریت‌های پزشکی این امر نباید منجر به تأخیر در ادامه درمان یا تهدید جانی مددجو / بیمار گردد .

الف-۴ مددجو / بیمار حق دارد قبل از معاینات و اجرای درمان اطلاعات ضروری در خصوص عوارض احتمالی و یا کاربرد سایر روش‌ها را در حد درک خود از پزشک معالج دریافت و در انتخاب شیوه نهایی درمان مشارکت نماید .

الف-۵ مددجو / بیمار حق دارد در صورت تمایل شخصی و عدم تهدید سلامتی آحاد جامعه طبق موازین قانونی رضایت شخصی خود از خاتمه درمان را اعلام و یا به دیگر مراکز درمانی مراجعه نماید .

الف-۶ مددجو / بیمار حق دارد جهت حفظ حریم شخصی خود از محرمانه ماندن محتوای پرونده پزشکی ، نتایج معاینات و مشاوره‌های بالینی جز در مواردی که براساس وظایف قانونی از گروه معالج استعلام صورت می‌گیرد اطمینان حاصل نماید .

الف-۷ مددجو / بیمار حق دارد از رازداری پزشک و دیگر اعضای تیم معالج برخوردار باشد ، لذا حضور بالینی افرادی که مستقیماً در روند درمان شرکت ندارند موقوف به کسب اجازه مددجو / بیمار خواهد بود .

الف-۸ مددجو / بیمار حق دارد از دسترسی به پزشک معالج و دیگر اعضای اصلی گروه معالج در طول مدت بستری ، انتقال و پس از ترخیص اطمینان حاصل نماید .

الف-۹ مددجو / بیمار حق دارد با کسب اطلاع کامل از نوع فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی بیمارستان که بر روند سلامتی و درمان او مؤثرند تمایل و رضایت شخصی خود به مشارکت درمانی را اعلام و یا در مراحل مختلف پژوهش از ادامه همکاری خودداری نماید .

الف-۱۰ مددجو / بیمار حق دارد در صورت ضرورت اعزام و ادامه درمان در سایر مراکز درمانی ، قبلاً از مهارت گروه معالج ، میزان تعرفه‌ها و پوشش بیمه‌های خدمات در مرکز درمانی مقصد مطلع گردد .